

CAPELLA DE SANT MIQUEL I DE SANTA LLÚCIA DE RAJADELL

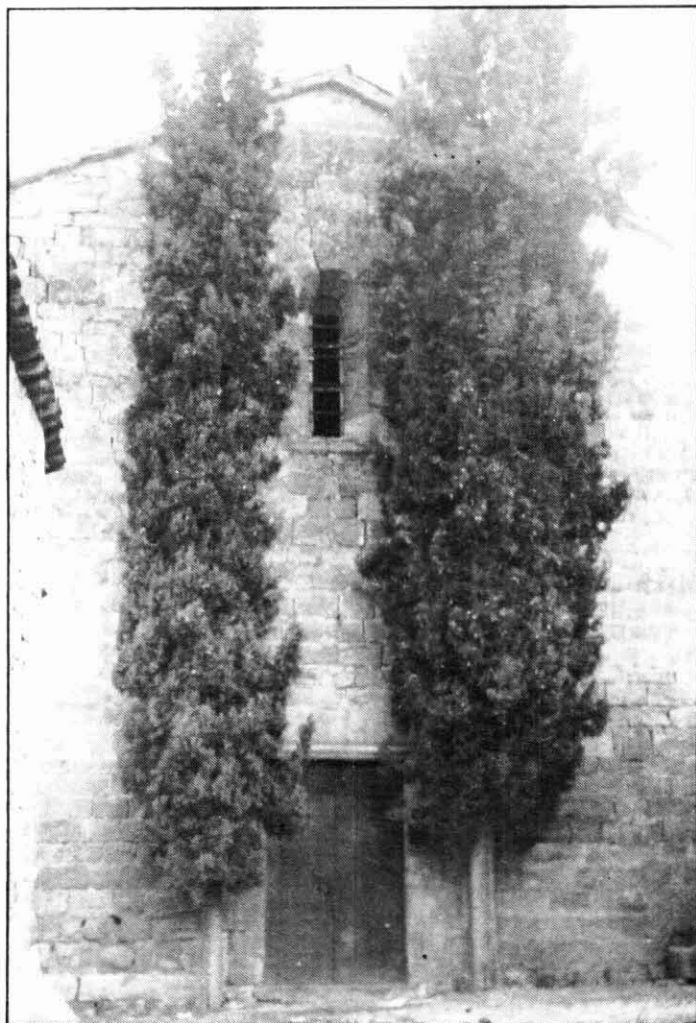
Francesc Rafat

En aquest breu article, Francesc Rafat ens fa unes precisions sobre les capelles de Sant Miquel i de Santa Llúcia -que ell mateix ja havia estudiat- amb l'aportació de nova documentació. És, doncs, un saludable exercici d'auto-correcció que ens fa millorar el coneixement de Rajadell en època medieval.

Fins fa uns quants anys semblava que, al segle XIII i dintre la parròquia de Sant Iscle i Santa Victòria de Rajadell, s'hi trobaven les esglésies o capelles de Sant Simeó de Centelles, que havia estat parròquia al segle XII; Sant Amanç, amb categoria de sufragània; Sant Salvador de Vallòria o Valdòria; Sant Miquel de Cirera, després, de Can Massana, i Santa Llúcia de Rajadell.

Hi havia, però, un dubte sobre el convent de monges que, segons uns, estava radicat des dels seus inicis a la capella de Santa Llúcia i, segons altres, prop de la de Sant Miquel els primers temps, per traslladar-se després, a mitjan segle XIV, a Santa Llúcia.

Aquesta qüestió, que ja va ésser plantejada a Miscel·lània d'Estudis Bagencs vol. I sense trobar-hi una solució satisfactòria, venia suscitada per l'existència d'un document del segle XV, que relata el trasllat de part del convent de monges des del monestir de Sant Miquel de Rajadell a Santa Caterina de Cervera i, com que semblava que de capella dedicada a Sant Miquel, a Rajadell, només n'hi havia una, Sant Miquel de Rajadell i Sant

Façana de
l'església de
Santa Llúcia a
Rajadell.
(Foto: A.H.C.M.
Josep M. Gasol)

[illegible][illegible]

2nos. en. 2nos. famerara. per uos. amore. p. lo noble. en. 2. dorch. al amo. en
 per. Gert. Spalco. pat. 2 amor. vst. aus. clamo. en. 2. dorch. cuenda nre. p. ras. dy
 - Cardaga. dy. al amo. 2. juda. d. xpa. p. q. don. al dy. Cardaga. dy. el dy. q. al oc. 2. dy
 . p. Spalco. d. l. p. dy. 2. dy. per. coam. dy. d. u. p. 2. dy. 2. nuya. dy. Spalco. d. dy. p. j. dy. dy. dy
 un. amo. dy. dy. p. dy. 2. dy. noble. en. 2. dorch. 2. nuya. q. en. dy. p. nre. x. dy. dy. dy. dy

Miquel de Cirera havien d'ésser la mateixa cosa.

Ara, amb l'aparició de la nova documentació, creiem que el problema es pot resoldre. Per un costat, una documentació important (més de vuitanta documents dels segles XIII, XIV i XV), ens parlen del monestir de Santa Llúcia de Rajadell amb notícies de les seves prioresses i monges, amb tota classe de detalls sobre llegats, reclamacions a La Vegueria i queixes al Bisbat, discòrdies internes, trasllat de monges, existència de preveres i donats al mateix monestir, etc.

En canvi, un sol document cita Sant Miquel de Rajadell com a residència de les monges. Fixem-nos-hi bé: *Sant Miquel de Rajadell i no Sant Miquel de Cirera*.

Aquest document és la transcripció d'un altre document desaparegut, registrada, afegida amb lletra diferent al llibre de Visites Pastorals, a continuació de la visita feta el 1447 a Santa Caterina de Cervera, filial del convent de Rajadell, i ens relata el trasllat ocorregut l'any 1304. Es refereix, com hem dit, al convent de Sant Miquel de Rajadell i a la seva prioressa Bartomeua, així com a les monges Blanca de Soler, Blanca de Cirera, Elisendis de Carreres, Sibília de Rayadello i Elisendis Toreilona.

Es dona el cas, però, que en aquell mateix moment, la prioressa de Santa Llúcia de Rajadell es diu també Bartomeua de Cirera i les monges conegudes que l'acompanyaven són: Blanca de Cirera, Maria Ricolfà, Elisenda de Toreillo, Elisenda de Cartres, Maria - altrament anomenada Arsendis de Cartres- Blanca de Filol, Gerarda Gilia, Blanca de Solerio i Sibília de Reiadello.

A tot això, que és el que ja sabíem, hem d'afegir-hi la nova documentació que sembla pot resoldre el problema d'una manera versemblant. Vegem-ne algun exemple:

(1) 15 cds. octubre 1271 - Frare P. Alegret, donat de la capella de *Sant Miquel i de Santa Llúcia de Rajadell* rep un confrare.

(1) Id. P. de Samasada ofereix el seu cos a la capella de *Sant Miquel i Santa Llúcia de Rajadell*.

(2) 16 cds. març 1278 - Cirerona, prioressa de *Santa Llúcia de Rajadell* i frare P. Alegre, de donat de dit lloc, compren una campana.

(3) 15 cds. octubre 1282 - Na Bartomeua, prioressa de *Sant Miquel i de Santa Llúcia de Rajadell*, presenta una queixa al sots-veguer Samorera.

(4) 16 cds. juny 1285 - Testament de Jaume Ferrer, fill de Bernat Ferrer de Cirera. Deixa 6 diners a *Sant Miquel de Cirera i 6 diners a Sant Miquel de Rajadell*.

(4) 3 cds. abril 1286 - Testament de Sibília de Cirera, muller de A. de Grevalosa. Deixa cent sous a *Santa Llúcia de Rajadell* si la seva prioressa, filla de Dalmau de Cirera, encara és viva quan ella es mori.

Aquesta persistència i a la vegada alternància fins a primers del segle XIV (Sant Miquel i Santa Llúcia de Rajadell junts o, simplement, Santa Llúcia de Rajadell, o bé Sant Miquel de Rajadell per separat), en la denominació aplicada a una capella i monestir, sembla indicar una primera dedicació doble (Sant Miquel i Santa Llúcia) amb el progressiu predomini de la de Santa Llúcia, tal com en tants altres casos ha passat.

Si tenim en compte que l'única informació que porta al dubte és la transcripció, feta a mitjan segle XV, del trasllat de part de les monges ocorregut el 1304 i relatat en un document ara desaparegut; subratllarem que l'autor de la transcripció, ja molt lluny en el temps, escriu fidelment "capella de Sant Miquel de Rajadell" i no Sant Miquel de Cirera, que era l'única dedicada a aquest sant en aquell moment dintre la parròquia i que podia haver-lo induït a error, però que no ho va fer.

Per altra banda, cap altre document no avala l'existència d'un monestir a Sant Miquel de Cirera, on, en diferents moments s'hi troba un de donat, home o dona, com a les altres capelles de l'entorn.

Sembla clar, doncs, que el denominat monestir de Santa Llúcia de Rajadell neix prop d'una capella sota l'advocació de Sant Miquel i de Santa Llúcia, denominació que mantindrà durant els primers anys, per quedar reduïda en entrar el segle XIV en "Monestir de Santa Llúcia".

NOTES

- 1.- A.H.P.M. Not. Guillem d'Artés - VI - 1271 - VI - 1272
- 2.- A.H.P.M. - 5. Not. Sala
- 3.- A.H.C.M. - Llibre del Veguer
- 4.- A.H.P.M. - 23.

FRANCESC RAFAT i SELGA
Historiador
